

ЗАШТИТА ПРАВА ПРЕЧЕ КУПОВИНЕ УДЕЛА У ДРУШТВУ

Заштита права прече куповине удела у друштву може се остварити у парничном поступку подношењем тужбе која садржи захтев за поништај уговора, или другог акта о преносу удела, и обавезивање туженог члана друштва на пренос удела тужиоцу, односно да пресуда замени уговор о преносу удела између тужиоца и туженог члана друштва.

Из образложења:

„У конкретном случају, предмет тражене правне заштите је поништај уговора о преносу удела који је закључен између друготуженог и првотуженог, а којим је без накнаде пренет удео у привредном друштву ВС Б, у ком друштву и тужилац има свој удео, због повреде тужиоцевог права прече куповине.

Одредбом члана 161. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“ бр. 36/2011... 5/2015) који је важио у моменту закључења побијаног уговора, прописано је да чланови друштва имају право прече куповине удела који је предмет преноса трећем лицу, осим ако је то право искључено оснивачким актом или законом. Одредбама члана 162. истог закона је прописан поступак у вези са правом прече куповине, те тако у ставу 1. и да је преносилац удела у обавези да пре преноса удела трећем лицу свој удео понуди свим другим члановима друштва. Санкција за повреду права прече куповине прописана је одредбама члана 163. истог закона тако да члан друштва који има право прече куповине коме преносилац удела није доставио понуду у складу са одредбама из члана 162. односно на начин одређен оснивачким актом, може тужбом надлежном суду затражити поништај уговора, или другог акта о преносу удела, и обавезивање туженог члана друштва на пренос удела тужиоцу, односно да пресуда замени уговор о преносу удела између тужиоца и туженог члана друштва, уз испуњавање услова рока за подношење тужбе и, по захтеву туженог и налогу суда, полагање одговарајућег обезбеђења за исплату купопродајне цене за случај успеха у спору.

Према налажењу ревизијског суда, неосновано се тужилац позива на цитиране одредбе Закона о привредним друштвима којима је регулисано право прече куповине удела у друштву, с обзиром на садржину правне заштите коју тражи. Према цитираним одредбама закона, тужба коју би носилац права прече куповине удела у друштву могао поднети ради заштите тог права, садржи тужбени захтев за поништај правног посла, али истовремено и захтев за обавезивање на пренос удела тужиоцу, односно да пресуда замени уговор о преносу удела између тужиоца и туженог члана друштва, који захтев је у конкретном случају изостао. Стога нема места расправљању да ли је спорним располагањем повређено тужиочево право прече куповине удела, ради заштите права тужиоца као носиоца права прече куповине у смислу одредбе члана 161. Закона о привредним друштвима. Код такве садржине постављени тужбени захтев није основан.

Без значаја су ревизијски наводи о разлозима ништавости, због недопуштености предмета и основа обавезе из уговора и противности одредбама Закона о приватизацији, с обзиром да предмет тужбеног захтева није утврђење ништавости уговора.“

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Прев 202/2021 од 8.7.2021. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 7.12.2021. године)